

Vallen en opstaan in Salon d'Amour

Anna Jansson bij Boekerij:

Dochter vermist

De *Salon d'Amour*-serie:

Nieuwe kansen in Salon d'Amour

Lang en gelukkig in Salon d'Amour

Vallen en opstaan in Salon d'Amour

Anna Jansson

*Vallen en opstaan in
Salon d'Amour*

Liefhebben in goede tijden
is niet zo moeilijk –
maar wat als er ook slechte tijden zijn?

Deel 3 van de *Salon d'Amour*-serie

Vertaald uit het Zweeds door
Nuanxed – Corien Leenburg

ISBN 978-90-492-1163-9
ISBN 978-94-023-2683-3 (e-book)
ISBN 978-90-492-1312-1 (audio)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Kärleksdans i obalans*
Vertaling: © Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv
Vertaald door Nuanxed – Corien Leenburg
Omslagbeeld en -ontwerp: © Bürosüd
Zetwerk: Crius Group

© Anna Jansson 2017 by Agreement with Grand Agency
© 2026 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Proloog

Niemand had gedacht dat overgrootmoeder Amalia überhaupt dood kon gaan. Ze was er niet echt het type voor om er zomaar tussenuit te knijpen wanneer er belangrijkere dingen te doen waren. Haar wijsheid was alom bekend. En bij lastige levensvraagstukken wisten velen de weg naar haar huisje te vinden voor advies en troost. Ze bood dan een luisterend oor. En ze hoorde wat er daadwerkelijk werd gezegd, maar ook wat nooit werd uitgesproken. Ze begreep ieders drijfveren en haar levensfilosofie was even simpel als duidelijk: *Elke daad, goed of kwaad, komt naar je terug. Precies zoals de golven in de zee rollen ze uit op het strand en trekken ze zich weer terug. Het goede dat je doet, is er slechts 'even tussenuit' en staat binnenkort weer voor de deur. Je weet niet welke reis je daden precies hebben afgelegd voordat jullie elkaar weer ontmoeten. Je weet niet in welke gedaante ze opduiken. Maar ze zullen de weg naar jouw huis vinden. De goede daden, maar ook de slechte.*

Toen ze 94 was, nam Amalia afscheid. Ze verliet het aardse leven en haar huisje aan de voet van de Grogarnsberg, waarna ze zich liet begraven op het kerkhof in Östergarn. De begrafenis zelf had ze tot in de kleinste details gepland, wees daarvan maar overtuigd. Er waren twintig verschillende soorten koekjes, waaronder goro's,

klenäter en saffraanpannenkoeken met dauwbramenjam en slagroom – precies zoals het volgens de Gotlandse feestetiquette hoorde. Daarbij had ze gekozen voor een eikenhouten kist met handgesmeed beslag en een zangsolo die zó prachtig was dat hij regelrecht in je ziel drong. Toch waren het niet de voorbereidingen zelf die zo opzienbarend waren. Het was de enorme hoeveelheid mensen die bijeenkwam om afscheid van haar te nemen. Dat wil zeggen: alle levende relaties en de onafgemaakte gevallen die ze achterliet. Een zee van bloemen.

Ik was 32 toen Amalia overleed. Van de drie zussen in ons gezin ben ik de oudste: Vera en Ulrika zijn beiden een paar jaar jonger dan ik. Tijdens onze jeugd brachten we onze schoolvakanties door in Amalia's kleine huisje aan zee. Financieel gezien hadden we het thuis niet breed. Mijn vader was visser, maar vanwege zijn reuma was hij gedwongen om eerder te stoppen: hij werd arbeidsongeschikt verklaard en ging met pensioen. Mijn moeder werkte meer dan fulltime. Het was geen vetpot, maar we wisten ons te redden en wij drieën vonden het heerlijk om te logeren bij onze overgrootmoeder in Östergarn.

's Avonds bij het haardvuur luisterden we naar Amalia's verhalen. Mijn zusjes wilden steeds hetzelfde horen: dat van de Nornen, oftewel de schikgodinnen, die de draden van het leven sponnen en het lot van mensen aan elkaar knoopten. De ene keer in de vorm van liefde en vriendschap en de andere keer juist om mensen te laten passeren als schepen in de nacht – om zodoende niet tegen elkaar aan te botsen en geen schade te veroorzaken.

'Soms moet je de meest geharde personen een beetje "bijschaven", zodat ze in de grote puzzel van het leven passen. Of degenen terechtwijzen die bewust het diepste zijn van de liefde krenken: die moeten ervaren dat liefde tot diep binnen in jezelf pijn kan doen,' kon Amalia dan zeggen. Ondertussen stookte ze de kachel op, zodat we appels konden roosteren, die we vervolgens door de suiker rolden.

Amalia heeft meer invloed gehad op mijn leven en de keuzes daarin dan wie dan ook. Toen ik de kapsalon op Södertorg kocht en me zorgen maakte of ik het financieel wel zou redden, voelde ik haar hand op mijn schouder en herinnerde ik me haar woorden: ‘De moeder van alle succes is de moed om te durven mislukken. Je moet eerst geloven in jezelf en in je eigen kunnen als je dat van anderen ook verwacht. Lukt het niet, dan heb je het in elk geval geprobeerd.’

Mijn zussen zijn ook kapsters van beroep. Net als de drie schikgodinnen sturen we op subtiele wijze het leven van onze klanten door ontmoetingen voor ze te plannen. Het is dan ook nooit toeval wie er naast je komt te zitten bij Salon d’Amour. Alles is altijd zorgvuldig gepland. Wanneer je in de stoel plaatsneemt en ik stel je de vraag ‘Wat kan ik voor je doen?’, heb ik het niet alleen over een fraaie knipbeurt of een andere haarkleur. De vraag gaat dieper dan dat en luidt eigenlijk: ‘Wat kan ik in jouw leven betekenen?’

Een deur naar het verleden gaat open

Het gebeurde op een zondagochtend. Mijn geliefde Magnus lag nog te slapen en ik liet hem lekker zijn gang gaan. De vrijdagavond ervoor hadden we zijn collega's van Taxi Tjelvar op bezoek gehad. Een paar van hen waren gebleven tot de zon weer opkwam en voordat zij naar huis gingen, hadden we samen ontbeten.

Voorheen hield Magnus vooral van rustige avondjes thuis op de bank. De laatste tijd echter was hij veranderd in een of ander feestbeest en kon hij tot in de late uurtjes doorgaan. Van stil, luisterend, rustig en bijna een beetje saai was hij recentelijk steeds energiever, spraakzamer en actiever geworden. Hoewel ik deze versie van Magnus ook leuk vond, écht, voelde die een beetje onwennig.

Wel heeft hij de laatste tijd wat moeite om in slaap te komen. Na het feestje dat gisterochtend tot in de vroege uurtjes doorging, heeft hij nauwelijks een oog dichtgedaan. Gisteravond was hij bij mijn goede vriendin Regina om haar te helpen meubels te verplaatsen. Haar huurbaas heeft besloten om haar appartement volledig te renoveren: alles gaat eruit, tot de vloerbedekking aan toe.

Regina zelf is alleenstaande moeder van Folke: een wervelwind van acht jaar die ooit vliegenzwam at en om die reden een nieuwe nier nodig had. Toen de situatie het meest zorgelijk was en Folke tussen leven en dood zweefde, was het Magnus die er een doneer-

de. Sindsdien is hij een soort extra vader voor hem geworden. Dat is wel nodig, want Folkes eigen vader heeft hem en zijn moeder ingeruild voor een nieuw gezin op het vasteland.

Folke zelf is ontzettend impulsief. Dat maakt het leven zowel leuker als wilder. Bovendien vergt het een flinke dosis humor en energie om daarmee om te gaan. Jammer genoeg beschikte Folkes eigen vader over geen van beide. Dus heeft Regina haar handen vol aan hem en neemt ze alle hulp aan die ze kan krijgen.

Ook vannacht werd het voor Magnus wederom 'een latertje'. Ik hoorde het toen hij binnenstropelde en de tandenborstelbeker op de grond liet vallen. Dat was rond de klok van twee. Ik was nog van plan om hem een knuffel te geven en hem te bedanken voor het feit dat hij zo'n fantastische man is, aangezien hij altijd voor Regina en Folke klaarstaat. Maar blijkbaar ben ik in slaap gevallen nog voordat hij in bed lag. In zekere zin was dat maar goed ook. De afgelopen nachten hebben we samen veel gepraat, tot ver na middernacht gediscussieerd over het universum, de eeuwigheid en de zin van het leven. Ik was onder de indruk van zijn gedachtegangen en zijn welbespraaktheid. Daarnaast hebben we als een pas verliefd stel gevreeën, geknuffeld en in elkaars armen gelegen. Wanneer ik hem vroeg wat er aan de hand was, lachte hij alleen maar.

Op deze zondagochtend hing de lente in de lucht. Hoewel ik doodmoe was, lukte het me niet om weer in slaap te komen. De vogels kwetterden erop los en een of andere eigenwijze ekster sprong met beide poten tegelijk op de vensterbank. Dus sloeg ik mijn ochtendjas om me heen en liep naar buiten om de krant te halen. In de border langs de muur van het huis staken de sneeuwkllokjes en krokussen hun verbaasde knopjes boven de sneeuwresten uit om ze te kunnen openen in de richting van de zon. Het water klaterde in de afvoerputten in de straat. Mijn buurman, de Generaal, was ook al op en stond zijn Mercedes te poetsen. Als dat geen voortekenen van de lente was...

De kat – Harten Aas – had zijn territorium buiten geïnspecteerd

en kwam met modderige pootjes achter me aan naar binnen. Ik pakte een kop koffie en ging vervolgens aan de keukentafel zitten. Terwijl ik door de krant bladerde, sprong hij op mijn schoot en keek me nieuwsgierig aan. Hij snoof aan de inkt en wurmde zich naar me toe over de pagina met familieberichten, waarna hij weer op de grond hopte en naar zijn gevulde voerbak rende. Meer zin om te knuffelen had hij op dat moment niet.

Ik las de overlijdensberichten en de geboorteaankondigingen. Toen ik bij de huwelijksberichten kwam, voelde ik vanbinnen een steek. Magnus en ik zouden op oudejaarsavond ook getrouwd zijn, ware het niet dat zijn ongelofelijke moeder dat plan gesaboteerd had. Het moge duidelijk zijn dat Judith Just aan een vreselijk gebrek aan impulsbeheersing lijdt. Alhoewel, ik denk niet eens dat zij er zozeer onder lijdt als wel voornamelijk haar omgeving. In het geheim regelde ze een dubbelbruiloft. En voordat wij er überhaupt iets van afwisten, lekte ze haar primeur naar een paar kranten: zo plant de koningin van de detectives haar sprookjesbruiloft. Ik was echter totaal niet van plan om dubbelbruid te zijn met mijn schoonmoeder, laat staan mijn bruiloftsfeest te houden in het bijzijn van alle media, die in haar geval juist de brandstof van haar bloedsomloop lijken te zijn.

Magnus had er nog een helse klus aan om het hele verhaal van de dubbele bruiloft te ontkennen tegenover de pers. Judith zelf was natuurlijk teleurgesteld. ‘Groot, snel en veel’ is haar levensmotto. Iets wat voor ons – als middelmatigen – nogal lastig bij te benen is.

Ik wilde een kleine bruiloft met wat naaste familie en mijn beste vrienden. Met een trouwfotograaf die de foto’s maakte terwijl onze kleren nog heel, schoon en netjes waren en ons haar nog keurig in de krul zat. Niet eentje die op de grond kroop of ondersteboven aan de dakgoot boven ons slaapkamerraam hing om wat extravagante kiekjes te maken voor de roddelpers.

Het kostte tijd en moeite om Judiths verdriet het hoofd te bieden. Ze hilde tranen met tuiten over ons verraad en trouwde vervol-

gens in Parijs met haar dermatoloog. Wij waren niet uitgenodigd. Bovendien heeft ze ons nog steeds niet vergeven. Dat heeft me wat ademruimte gegeven. Zo belt ze niet meer elke dag en komt ze ook niet meer onverwacht logeren, zoals ze daarvoor wel deed. Ricky, Magnus' jongere broertje, die ook bij mij in de salon werkt, mocht er wél bij zijn in Parijs, namens het gezin. Maar aangezien hij nog steeds contact met ons heeft, staat hij nu ook op de zwarte lijst. In Judiths wereld zijn mensen goed of slecht. En op dit moment behoren wij tot die laatste categorie.

In mijn wereld daarentegen zijn mensen goed, slecht en alles daartussenin. Dat maakt mijn werk bij Salon d'Amour ook zo spannend en onvoorspelbaar. Geen dag is hetzelfde. De ontmoeting zelf kun je weliswaar van tevoren plannen, maar vervolgens bepaalt het lot hoe het uitpakt. 'Wereldwonderen gebeuren terwijl je wacht, gewone wonderen duren iets langer,' zei Amalia altijd.

Ik bladerde door de krant tot ik bij 'Te koop gevraagd/aangeboden' kwam. Het was altijd leuk om te kijken welke huizen en appartementen er zoal op de markt waren. In mijn fantasie kocht ik elke zondagochtend zo'n twee of drie panden en trok er dan zogenaamd in, waarna ik ze in gedachten met mijn eigen meubels inrichtte. Het was een soort spel met verschillende identiteiten. Vaak verzon ik er een compleet ander leven bij. Moeder van zeven kinderen met een manege. Of een bohemien leven in een community, waar iedereen z'n eigen voedsel verbouwt. Of een bestaan als een duistere en eigenzinnige kunstenaar in een of ander vervallen kasteel aan zee. Om vervolgens weer veilig terug te keren naar mijn kleine huisje aan de Fiskargränd en mijn geliefde Magnus.

Ik scande de pagina. Toen bleef mijn blik bij een specifieke advertentie steken. Er was een charmant huisje te koop uit de negentiende eeuw met uitzicht op zee en Östergarnsholm. Vanbuiten was het opnieuw geschilderd en de overdaad aan rozenbottelstruiken was weggehaald. Desondanks was er geen twijfel mogelijk: het was het huisje van Amalia, dat mijn ouders na haar overlijden, net

voor de eeuwwisseling, volledig gemeubileerd hadden verkocht. Het was alsof mijn overgrootmoeder er bewust voor had gekozen om in de twintigste eeuw te blijven. Het tijdperk waarin ze haar hele leven had geleefd.

Na de begrafenis was ik niet meer teruggaan naar de kust van Östergarn. Ik wilde het niet. Alleen al de gedachte dat er vreemden door de geliefde kamers van mijn jeugd zouden banjeren en er allerlei dingen zouden veranderen, kon ik niet aan. Ik wilde het niet met eigen ogen zien.

Maar nu stond Amalia's huisje dus te koop. Ik zette de computer aan, voerde het wachtwoord in en opende de website van het makelaarskantoor om op zoek te gaan naar meer foto's. Het pand, dat in Amalia's tijd rood was en witte kozijnen had, was nu geschilderd in een mosgroene tint. De glazen veranda aan de achterkant met uitzicht op zee was er nog steeds. De veranda aan de voorkant van het huis met het houtsnijwerk was – net als voorheen – witgeschilderd. En ook het houthok, waar de boze demon Urg woonde, was nog onaangeroerd. Mijn zussen en ik speelden dikwijls dat juist hij ervoor zorgde dat mensen het ergens over oneens waren. Wanneer het op ruzie uitdraaide, waren we uiteraard zelf altijd volkomen onschuldig.

De grond naast het houthok, waar vroeger de mesthoop was, was nu overwoekerd met brandnetels. En waar vroeger Amalia's keurig onderhouden moestuin was, stond het nu vol met vergeeld gras van het jaar ervoor. In mijn fantasie deed ik de voordeur open en zwierf ik door alle kamers op de foto's. Mijn gedachten gingen terug naar hoe het er in Amalia's tijd uit had gezien. Ik was blij dat er zo weinig veranderd was, ook al oogde het ontzettend vervallen en rommelig. Sterker nog: er was duidelijk geen stylist aan te pas gekomen.

Ook Amalia's geweven vloerkleden lagen er nog. Ze had het weefgetouw vaak opstaan in de kamer achter de keuken. Bij zonsopkomst ging ze eraan zitten en het ritmische gebonk was vaak

te horen wanneer we wakker werden. In de kleden zaten bovendien vele herinneringen geweven. Ik herinnerde me hoe de versleten kleren in lange repen werden geknipt en aan elkaar werden genaaid. Vervolgens werden ze tot bollen opgerold om te kunnen worden hergebruikt. Herinneringen aan vreugde en verdriet kregen een nieuwe bestemming. Zo bestond het kleed dat ik op de foto in de keuken zag uit stukken van de zwarte bruidsjurk die in de familie van generatie op generatie was doorgegeven, Amalia's grijsgeruite verpleegstersjurk en mijn witte eindexamenjurk, waar ik per ongeluk teervlekken op had gekregen. Maar toen mijn moeder naar de stad verhuisde, wilde ze de kleden absoluut niet meenemen. In plaats daarvan kocht ze liever nieuwe, makkelijk te onderhouden exemplaren van kunststof.

Ik vervolgde mijn weg door het huis. In de keuken stonden het mooie, oude houtfornuis en de boiler. Ook de tegelkachel in Amalia's slaapkamer was er nog. In de woonkamer zag ik de witgekalkte open haard, waar we altijd onze appels roosterden. Maar Amalia's schommelstoel was verdwenen en vervangen door een aftandse lichtgroene fauteuil met doorgezakte kussens.

Ik moest mijn zussen bellen om het ze te vertellen. Het was weliswaar zondagochtend, kwart voor zeven, maar het kon niet anders.

Vera was al wakker. Ze gaf de lieve kleine Klara de borst, ik hoorde de baby op de achtergrond smakkende, jammerende geluidjes maken.

'Hoezo, wat voor huis? Je hebt toch al een huis. Weet je eigenlijk wel hoe laat het is?'

Vera was doodop en daardoor traag van begrip. Maar toen ze eenmaal doorhad dat het om Amalia's huisje ging, wilde ze er meteen naartoe om te kijken. Zo is Vera. Ik probeerde haar enthousiasme een beetje te temperen.

'Rustig, rustig! Ik moet me eerst nog aankleden, Ulrika nog bellen en ook nog met Magnus praten voordat we iets beslissen.'

‘We moeten het bekijken voordat de officiële bezichtigingen plaatsvinden. Al is het maar van de buitenkant, je kunt altijd door de ramen naar binnen gluren,’ ging Vera verder. Op de achtergrond was het geschreeuw van de kleine Klara te horen. Het was duidelijk dat ze de aandacht van haar moeder wilde. ‘Ik bel je zo terug.’

Ik barstte van enthousiasme. De gedachte alleen al was duizelingwekkend. Zouden we Amalia’s huisje terug kunnen kopen? Hoe dan? Vera en Torgny hadden net een huis gekocht en hadden geen rode cent meer. Ulrika was een alleenstaande moeder met een tweeling. Ze werkte parttime. Als iemand het huisje zou kunnen terugkopen, dan was ik het – met de hulp van Magnus.

De vraagprijs was 995.000 kronen. Het had flink wat achterstallig onderhoud, dat bleek duidelijk uit de omschrijving. Zinnen als ‘Een eldorado voor de handige klusser’ en ‘Hier krijgt u de kans om uw eigen stempel te drukken op het huis van uw dromen’ lieten weinig aan de verbeelding over. Er waren zeven foto’s van de zee, maar geen close-ups van de fundering, de kelder of de zolder. Dat de open haarden niet in gebruik waren, stond in de kleine lettertjes te lezen.

‘Angelika, je laat me schrikken!’ bracht Ulrika uit toen ik haar na twaalf keer overgaan zover had gekregen om haar telefoon daadwerkelijk op te nemen.

Ik vertelde haar over het huisje. Ulrika was stil. Ik vroeg me af of ze weer in slaap gevallen was.

‘Ben je er nog?’

‘Het is zondagochtend en de bezichtigingen zijn pas over een week. De tweeling is bij hun vader en ik dacht dat ik eindelijk een keer uit kon slapen. En dan hang jij aan de telefoon! Als je kids had gehad, zou je hebben begrepen hoe ik me nu voel. Zou je misschien kunnen proberen om eens één keer rekening met me te houden?’

‘Sorry.’

Al mijn enthousiasme was in één keer verdwenen. Ulrika had gelijk. Ik wist niet hoe het was, want ik had geen kinderen. Hoewel

het wel mijn grootste wens was geweest om moeder te worden. En nu was het te laat. Ik wist niet hoe het was om je nooit uitgerust te voelen en tegelijkertijd de verantwoordelijkheid te hebben voor je kids, je werk en al het andere dat op je to-dolijstje stond.

‘Sorry, Ulrika, ik zal proberen om er de volgende keer aan te denken.’

‘Het is inmiddels vast een vervallen krot. Weten we überhaupt of het dak nog heel is? Vroeger was er elektrische verwarming, maar Amalia gebruikte altijd de kachels. Als er een stookverbod is voor zowel de tegelkachel als het houtfornuis, is de schoorsteen vast en zeker kapot. Als je het koopt, kun je je geld net zo goed in zee gooien. Trouwens, wie van ons zou het überhaupt kunnen betalen?’

Ik moest lachen, want Ulrika’s nieuwsgierigheid was wel dege-lijk gewekt.

‘Ik dacht zo dat Vera en ik er eerst heen zouden kunnen gaan om eens rond te kijken.’ Ik wist dat Ulrika niet buitengesloten wilde worden wanneer Vera en ik samen dingen ondernamen.

‘Het is er vast ijskoud en vochtig, áls we er überhaupt al binnenkomen. We zullen ongetwijfeld buiten moeten blijven terwijl er een ijzige wind van zee waait. Wanneer gaan we?’

Ze zei ‘we’. Dat betekende dat ze ook om was.

‘Zo snel mogelijk. Eh... Over een uur misschien? Voor Vera is het even ver rijden vanuit Hemse als voor jou vanuit Slite. Als ik hier zelf over een uur uit Visby vertrek, komen we alle drie tegelijk aan.’

‘Zal ik een thermoskan koffie meenemen?’

‘Doe dat maar,’ zei ik, terwijl ik glimlachend richting de slaapkamer liep.

Magnus lag nog altijd te slapen. Hij lag op zijn zij met het dekbed over zijn gezicht. Alleen zijn donkere krullen staken erboven uit. Ik keek naar zijn ontspannen, maar krachtige rugspieren. Zijn platte billen waren onbedekt. Met mijn ogen volgde ik zijn welgevormde benen, helemaal naar beneden richting zijn enkels. Mijn

man! Ik verbaasde me er nog elke dag over dat er zo'n knappe kerel in mijn bed lag. In mijn achtenveertigjarige leven had ik nog nooit eerder zo'n fysieke aantrekkingskracht tot iemand gevoeld als tot hem. Natuurlijk hield ik ook van Joakim, maar in de loop van ons huwelijk werden we meer als broer en zus, levensgezellen. Het was een warme en veilige liefde. Hoewel hij me tegelijkertijd op een onvergeeflijke manier had bedrogen: hij wilde helemaal geen kinderen. Alleen had hij dat nooit gezegd, omdat hij bang was geweest om me te verliezen. Hij stelde het alleen maar uit. Tot het te laat was. En toen ging hij dood.

Ik kledde me uit en kroop bij Magnus in bed. Hij sliep altijd naakt, en als we alleen waren, liep hij ook vol zelfvertrouwen naakt door het huis. Ik hield ervan. Ik schoof dicht tegen hem aan. Ik snoof de geur in zijn nek op, waarna ik over hem heen klom en onder de dekens in zijn armen kroop. Hij draaide iets meer op zijn rug en zorgde er al slapend voor dat ik een fijn plekje vond op zijn arm. Zijn vrije hand vormde een kommetje om mijn ene borst. Zijn been gleed tussen mijn benen. Zó gewend was zijn lichaam aan het mijne. Ik streek hem wakker en voelde zijn lust ontwaken in mijn hand. De rest van zijn lichaam was nog loom en moe. Hij glimlachte even en deed zijn ogen weer dicht.

'Ik heb er op dit moment de kracht niet voor.'

Maar dat klopte natuurlijk niet helemaal. Zo goed kende ik hem inmiddels wel.

Een familiegeheim

De omgeving van Östergarn strekte zich voor me uit. Het heuvelfort, een verdedigingswerk dat nog dateerde uit de ijzertijd, lag met zijn rotswand naar de zee gekeerd. Vanaf hier konden de wachters de vijand van verre zien aankomen en zo de eilandbewoners waarschuwen door een vuur aan te steken.

Ik keek uit over de kale heide met zijn lage begroeiing en het kiezelstrand, waarop de winter zijn greep begon te verliezen. De ijsblauwe zee en het eiland Östergarnsholm strekten zich in de verte uit. Hier, op deze plek, heb ik de mooiste herinneringen aan de zomers uit mijn jeugd. We keilden altijd steentjes over het water. Wie het steentje het vaakst op het oppervlak kon laten stuiten, won. Mijn persoonlijke record was elf en daar was ik trots op. Andere exemplaren beschilderde Vera met egeltjes en slangenkruid, om ze vervolgens voor 5 kronen per stuk te verkopen aan de toeristen in Katthammarsvik. De zaken gingen uitstekend. Van het verdiende geld kocht ze een pop met lang haar. We speelden net zo lang kappertje tot ze letterlijk geen haar meer overhad.

Vera en Ulrika wachtten me op bij het huis. Ze zaten in het zonnetje koffie te drinken op de houtstapel tegen de muur. Ulrika's korte, platinablonde haar – met een lange pony en juist een kortgeknipte nek – lichtte op als een aureool. Ze was slank en modieus

gekleed in een lichtblauwe merktrui, een peperdure jeans en laarzen met hoge hakken.

Zoals gebruikelijk was Vera al aan de fika begonnen voordat ik er was. Ik zag aan haar ene wang dat ze net een koffiebroodje naar binnen had gestouwd. Het was vast niet haar eerste. Zij had haar koperrode lange haar onder een groene muts gepropt, waardoor de vorm van haar hoofd me deed denken aan dat van een buitenaards wezen. Ze droeg een gebreide trui van restjes gekleurd garen en een versleten jeans. Eronder droeg ze oude, leren, op de Sami-cultuur geïnspireerde laarzen met een opstaande neus, die ze bij Kupan had gevonden, de tweedehandswinkel van het Rode Kruis.

Vera en ik houden van tweedehands winkelen. Maar terwijl zij vaak uit is op goedkope en praktische dingen, probeer ik juist mooie en unieke items op de kop te tikken. Ulrika gruwet van de 'koopjes' die we vaak weten te scoren. Tegelijkertijd voelt ze zich buitengesloten wanneer we onze shoppingrondes zonder haar doen.

Toen ik dichterbij kwam, hoorde ik ze ruziën over het kerstcadeau dat Ulrika van Vera en mij had gekregen. We hadden ons best gedaan en een nieuwe koelkast voor haar gekocht. Al onze hoop was erop gevestigd. Het apparaat kwam namelijk van een speciaal geselecteerde witgoedhandelaar, van wie we dachten dat hij perfect bij haar zou passen. We hadden hem zelfs zover gekregen dat hij het cadeau op kerstavond in hoogsteigen persoon bij haar af zou leveren. Tot onze teleurstelling was de man op tweede kerstdag alweer uit haar inventaris verdwenen. En sindsdien was Ulrika nog altijd boos op ons.

'Maar wat hadden jullie dan gedacht?' Ulrika liet haar blik van Vera naar mij gaan en nagelde mij non-verbaal vast op de plek waar ik stond: in de sneeuwresten op de oprit van Amalia's huis.

'We dachten dat hij jouw type was en...'

Toen explodeerde Ulrika zo heftig dat de koffie uit haar mok klotste.

‘Hij heeft het nota bene weer bijgelegd met zijn vrouw! De hele godganse eerste kerstdag heeft hij op mijn schouder zitten uithuilen omdat ze zo gemeen, weinig begripvol en egoïstisch was. Ik hielp hem nog om de situatie vanuit verschillende invalshoeken te bekijken en ook zijn aandeel in het geheel te zien. Plotseling leek hij haar en wat ze had gedaan eigenlijk best te begrijpen. Zomaar, van het ene op het andere moment.’

Als in een soort moedeloos gebaar spreidde Ulrika haar armen. ‘Wat de kwaliteitscontrole betreft, hebben jullie echt steken laten vallen! Hebben jullie überhaupt enig vooronderzoek gedaan? Gekeken wat hij zoal op Facebook postte, met zijn burens gepraat of met zijn leraren van de basisschool gesproken? Ik bedoel, hij had wel een psychopaat en vrouwenmishandelaar van de allerergste soort kunnen zijn! Maar kon het jullie ook maar iets schelen? Nee, helemaal niets! Het was zoals altijd: jullie waren vast op zoek naar een of ander last minute kerstcadeau. Toch? Dus kreeg ik een acceptabele koelkast met een dubieuze witgoedhandelaar op de koop toe. Was dat oké? Wat vinden jullie zelf?’

‘Hij had in ieder geval humor,’ probeerde Vera zwakjes. ‘Neem het toch niet zo serieus. Jullie hebben toch ook wel een beetje lol gehad samen?’

‘Hij huilde vooral en ik lag nou ook niet bepaald dubbel van het lachen. Bovendien leek hij veel te veel op de vader van de tweeling, die kon zich ook niet op een stijlvolle manier uitkleden. “Nee, niet je sokken als laatste,” zei ik altijd tegen hem. Dat is zo’n libidokiller.’

‘Niet je sokken als laatste!’ Vera lachte zo hard dat ze kreunde. ‘Van die versleten sportsokken... als laatste?’

Ik kreeg er ook gelijk allerlei rare beelden bij en probeerde van onderwerp te veranderen. ‘Zullen we naar binnen gaan?’

Ook al was het zondagochtend, Ulrika had de sleutel van Amalia’s huisje weten te bemachtigen. Voordeel was dat de makelaar, Jonatan Tegemyr, ook in Slite woonde. Het was duidelijk dat Ulrika – toen ze eenmaal uit bed was – niet stilgezeten had. ‘Als je

Ulrika eenmaal meekrijgt in een idee, dan kan ze alles,' beweerde Vera altijd.

'Ken je hem ook, de makelaar?' vroeg Vera nieuwsgierig. 'Als hij in Slite woont en het je zomaar gelukt is om de sleutel te krijgen... Dit mysterie moeten we tot op de bodem uitzoeken. Hoe heb je dat in hemelsnaam voor elkaar gekregen, zo op de zondagochtend?'

'We hebben elkaar weleens gezien,' zei Ulrika onverschillig. Maar Vera en ik hadden onze voelsprietten uitstaan voor wat niet gezegd werd. Ze hield iets voor ons achter. Ik vond dat Ulrika daar zelf, op haar eigen moment, mee moest komen. Als er tenminste al iets te vertellen viel. Maar dat geduld had Vera duidelijk niet.

'Wat bedoel je precies met "weleens gezien"?''

'Niets bijzonders. Ik heb hem weleens gezien in de supermarkt, bij de garage, bij de bushalte. Ik weet het niet meer precies.'

'Dan hebben we ook niet echt medelijden met je. Je hebt een kerstcadeau van ons gekregen met daarbij een onbeperkt recht om het te ruilen. Toch? Een witgoedhandelaar voor een makelaar. Je hoeft niet eens het bonnetje te laten zien.'

Vera sprong van de houtstapel en griste in het voorbijgaan haar groene wollen jas mee. Ulrika volgde haar en probeerde er verveeld uit te zien.

'Ik heb geen puf om te daten, dat weet je. Althans, niet op dit moment.' Haar boze masker viel af en haar gezicht was plotseling naakt en kwetsbaar.

Terwijl we het huisje binnenliepen, sloeg ik een arm om haar heen. Mijn zussen en ik kunnen soms best een beetje kibbelen. Maar als een van ons echt verdrietig is, zijn we er voor elkaar.

Het was binnen kil en vochtig, precies zoals Ulrika had voorspeld. Maar het was niet minder spannend om het weer vanbinnen te zien. Alleen de buitenkant was opnieuw geschilderd. Binnen was er – afgezien van de groene, noppige fauteuil – niets veranderd. Zelfs de schommelstoel vonden we terug, weggestopt in de

grote provisiekast, waar we elkaar altijd in opsloten als we ‘politie en boefje’ speelden.

‘Van wie is het huis nu eigenlijk? Heeft de makelaar dat gezegd?’ vroeg ik. ‘Het lijkt er niet op dat hier na Amalia nog iemand heeft gewoond. Het werd destijds gekocht door Sara, herinneren jullie je haar nog? Dat was Amalia’s beste vriendin, ze was een paar jaar jonger dan zij.’

‘Haar herinner ik me nog wel. Nog jaren nadat Amalia overleden was, kwam ze bij onze moeder op bezoek. Puur omdat ze contact wilde houden. Een witharige dame die altijd een beetje verward leek,’ zei Vera. Van ons drieën was zij altijd het best op de hoogte van alle mensen uit de vrienden- en kennissenkring.

Ulrika herinnerde zich haar ook. ‘Precies. De makelaar vertelde dat ze in 2006 overleden is. Ze was toen bijna honderd. Een zoon van haar heeft het huis geërfd en is dus nu de verkopende partij, Erik Flodrin. Hem herinner ik me ook nog wel. Hij had een motor. En zo’n leren muts met van die oorkleppen, die tijdens het rijden flapperden in de wind.’

‘Maar ook hij heeft hier nooit echt gewoond, toch? Hij heeft alleen geprobeerd om de gevel te redden, zo goed en zo kwaad als het ging. Althans, daar lijkt het op.’

‘Misschien lukte het hem niet om meer te doen, hij moet onderhand zelf ook al dik in de tachtig zijn.’

Ulrika liep de veranda op en porde wat in de bloempotten. ‘Verdorie, wat verwaarloosd is het hier! Amalia zou nooit hebben gewild dat het er zo uitzag. Ze was zo zuinig op haar bloemen.’

Ze hield een bloempot omhoog. Uitgedroogde geraniumwortels lagen als een kluwen in de zanderige aarde. Vervolgens schoof ze met een duidelijke rilling het smoezelige gordijn opzij. De meibloemen die Amalia elk voorjaar kocht en eraan vastspeldde, ritselden in de stilte. ‘Oh, en er ligt hier ook nog een oude, stoffige mondharmonica. Amalia speelde toch helemaal niet? Ik vraag me af waar die vandaan komt.’

‘Het zal zeker meer opleveren dan 995.000,’ zei Vera. ‘Het heeft uitzicht op zee.’ Ze keek om zich heen, haar blik in de verte gericht. ‘Het voelt alsof Amalia’s geest over dit huis waakt. Het is een soort onderbuikgevoel, ik kan het niet uitleggen.’ Er ging een rilling door haar heen en ze glimlachte verontschuldigend. ‘Ook al is het huis zelf rijp voor de sloop, alleen de kavel is al meer waard dan dat. Al kost het natuurlijk ook wel het nodige om zo’n bouwval te slopen voordat je überhaupt iets nieuws kunt bouwen.’

‘Hier wordt helemaal niets gesloopt,’ hoorde ik mezelf zeggen. Ik werd overweldigd door gevoelens van nostalgie. ‘Haar hele leven heeft Amalia in dit huis gewoond. Ze is er geboren en gestorven.’

Vera had de schommelstoel tevoorschijn gehaald en was erin gaan zitten. De geleiders kraakten onder haar gewicht. Hij was vast aan het verweren en zat vermoedelijk vol houtworm. Waarschijnlijk kon hij elk moment onder haar uit elkaar vallen, dacht ik toen ze meer snelheid begon te maken. Ik wilde haar net waarschuwen om het wat rustiger aan te doen toen ze begon te vertellen waaraan ze zat te denken.

‘Denk je eens in wat ze allemaal heeft meegemaakt in haar viereennegentigjarige leven. Twee wereldoorlogen. Toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak, was ze negen. En toen in 1939 de Tweede Wereldoorlog begon, was ze 34 en bovendien net weduwe geworden. Oma Elvira was toen twaalf.’

‘Gelukkig had ze een opleiding gevolgd, zodat ze in het levensonderhoud van de kinderen kon voorzien.’ Ik herinnerde me dat ze had verteld dat ze op het moment van haar huwelijk moest stoppen met haar baan als verpleegster. Maar toen de oorlog uitbrak, mocht ze weer aan het werk.

‘Toen ze weduwe werd, was ze jonger dan wij nu zijn. Vervolgens bleef ze de rest van haar leven alleen. Verlangde ze dan nooit naar iemand?’ Ulrika had een papieren zak gevonden. Ze leegde de potten met de verwelkte planten erin, die al bijna tot aarde waren vergaan.

‘Dat weten we eigenlijk niet,’ zei Vera en ze glimlachte samen-zweerderig. ‘Misschien had ze wel een geheime lover. Zeg, Ulrika, je hoeft hier niet schoon te maken, hoor, het is niet van ons.’

Ulrika trok haar wenkbrauwen op en er vormde zich een scherpe plooi boven haar neus.

‘Ik kan die viezigheid niet aanzien. Amalia had het hier altijd zo schoon en netjes, ze zou zich omdraaien in haar graf als ze dit zou zien. Ik begrijp het gewoon niet. Ze gaan hier bezichtigingen houden, maar ze hebben niet eens iets van een grote schoonmaak gehouden!’

‘Des te beter voor ons,’ dacht ik hardop. ‘Eigenlijk zou je mee naar binnen moeten glippen en je moeten beklagen over de verval- len staat ervan: “Is deze bezichtiging eigenlijk wel veilig en verant- woord? Ik bedoel, als het dak instort... Is er dan een verzekering die de schade van de belangstellenden dekt?”

‘Ben jij van plan om het te kopen?’ vroeg Ulrika me recht op de man af. ‘Kun je dat überhaupt betalen? Je kunt het huis aan de Fiskargränd niet verkopen, dat mag simpelweg niet! Het is ons ou- derlijk huis!’

Ik voelde irritatie opkomen. Die discussie hadden we al eerder gevoerd.

‘Mijn huis kan niet blijven dienen als een soort museum van onze jeugd.’ De rest van mijn woorden slikte ik in. Ik had het huis geërfd en mijn twee zussen hadden een financiële compensatie gekregen. Toch kwamen ze regelmatig om rabarber en appels te plukken uit de tuin. Of om spullen te zoeken uit hun jeugd die ze per se moesten hebben ‘omdat het van mama of van oma was geweest’. Ik misgun het ze allemaal niet, dat is het niet. Maar ze zouden het op z’n minst kunnen vragen.

Ik dacht weer terug aan de vraag of ik van plan was om het huis te kopen.

‘Ik ga het er met Magnus over hebben. Misschien kunnen we een extra hypotheek afsluiten. Als het tenminste niet te duur wordt.

De aanbetsaling zal lastig worden, maar qua maandlasten valt het over het algemeen wel mee. Ik verbouw onze eigen groenten en ons fruit, kook altijd zelf, neem mijn eigen lunchpakketjes mee en heb behalve dessertkazen geen grote wensen qua eten.'

'Het lukt me maar niet om de situatie van Amalia van me af te zetten,' zei Vera. 'Hoe redde ze het tijdens de oorlog financieel, als alleenstaande moeder? Het was voor iedereen een zware tijd. Bovendien had ze geen familie meer op het eiland.'

'Nee, maar wel vrienden,' merkte Ulrika op. 'Weten jullie niet meer dat het huis altijd vol zat met mensen? Er waren altijd wel vriendinnen die in het kamertje achter de keuken sliepen. Nu ik erover nadenk, herinner ik me dat tante Sara er ook een keer was. Ze sliep in een bed achter het weefgetouw.'

'Misschien verhuurde ze dat, nadat overgrootvader was overleden?' gokte ik. 'En hoewel de grond arm was, had ze een moestuin.' Ik herinner me dat ze een keer vertelde hoe de kavel er vroeger uit had gezien: 'Bijna het hele stuk land was in gebruik voor het verbouwen van groenten. Het gazon kwam pas later. Bovendien weet ik nog dat ze, net als haar vader, een roeiboot had in Herrvik. Hoewel het als goddeloos werd beschouwd om op zondag te werken, zette ze in het weekend de netten uit.'

Ulrika was nu echt in een schoonmaakbui. Ze had een smoezelig tafelkleedje gevonden dat ze als stofdoek gebruikte. Ze leefde zich uit op de vensterbanken, waar dode vliegen met hun pootjes in de lucht lagen en ook hier en daar een dode hommelt achtergebleven was.

'Amalia trok haar rokken op en ging verder. Dat is hoe wij het in onze familie altijd hebben gedaan. Dat deed oma toen opa ervandoor ging en mama op het moment dat papa overleed. En jijzelf ook toen Joakim omkwam bij dat vreselijke verkeersongeluk,' zei Ulrika. Beschermend legde ze een arm om me heen. 'En ikzelf zette mijn tanden ook op elkaar en ging verder toen mijn man moest stoppen als leraar vanwege het feit dat hij seks met een leerlinge